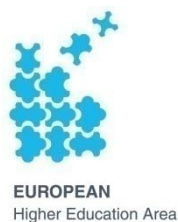

Kim jest absolwent studiów doktoranckich? Kontekst PRK

Seminarium Bolońskie
„„Studia doktoranckie w rok po
wprowadzeniu KRK”
Katowice, 16 listopada 2013 r.

Ewa Chmielecka
Ekspertka Bolońska

Plan wystąpienia

- KRK dla szkolnictwa wyższego i PRK - wzajemne relacje
- Stan prac nad PRK – historia, stan obecny
- Opis wymagań uniwersalnych dla poziomu 8 w PRK
- Opis wymagań właściwych dla szkolnictwa wyższego, poziomu 8 PRK.
- Komentarz
- Dobry przykład

Ramy Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego - QF EHEA

- Ogłoszone w Komunikacie z Bergen (2005)
 - 3 główne cykle + deskryptory dublińskie
 - poparcie dla ram w komunikatach następnych (Londyn, Leuven, Budapeszt-Wiedeń)
- Kontynuacje przez BFUG
 - Sieć krajowych korespondentów ds. NQF EHEA
 - QF Working Group
 - Rezultaty: patrz przygotowania do spotkania w Bukareszcie - silna rola we wdrażaniu ram przypisana ministrom
- Raport samopotwierdzenia (self-certification) wdrażania NQF/EHEA musi być częścią głównego raportu referencyjnego

Ramy Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego

– PL (1)

- **Etap I – od 2006** - Grupa Robocza ds. KRK w szkolnictwie wyższym (głównie na bazie ZEB)
 - Kolejne raporty do MNiSzW (2007–2008–2009)
 - Deskryptory poziomów, inne podstawowe idee, scenariusz wdrożenia
 - Włączenie wyników (i ekspertów) do prac I i II etapu MEN/IBE – zapewnienie spójności obydwu ram
 - **Etap II – od 2009 roku:**
 - Efekty kształcenia dla obszarów
 - Wzorcowe efekty kształcenia dla .. („benchmarki”)
 - Akcja przygotowująca środowisko akademickie (MNiSzW i ZEB)
 - „pomarańczowa książeczka” („Autonomia uczelni ...”) z 2010 r. (MNiSzW)
 - Książka A. Kraśniewskiego z 2011 r (MNiSzW)
 - Nowelizacja Ustawy PSW i rozporządzenia wprowadzające KRK – **2011.**
 - **Etap III – wspólnie z pracami nad PRK w IBE– od 2011 r.**
 - Wspólne ustalanie zapisów wymagań (deskryptorów) poziomów PRK
 - Wspólne przygotowywanie Raportu Referencyjnego i Raportu samopotwierdzenia
 - Projekt „Walidacja akademicka”
- Kompatybilność PRK z ramą dla szkolnictwa wyższego zapewniona.**

Ramy Kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego – PL (2)

Prace wdrożeniowe – rok 2011 i później

(nowelizacja PSW z 18 03 2011 + rozporządzenia MNiSZW):

- opisy wymagań (deskryptory) dla poziomów KRK całego szkolnictwa wyższego – poziomy 6-8 PRK nie były opublikowane
- Były przyjętą implicite podstawą dla opisów efektów kształcenia dla obszarów kształcenia (w oczekiwaniu na potwierdzone oficjalnie deskryptory PRK – dla całej edukacji)
- Opisy obszarowe nie obejmowały poziomu 8 czyli studiów doktoranckich

Ponadto (od 2012):

- Wprowadzenie przez PKA standardów oceny bazujących na KRK
- I objęcie studiów doktoranckich oceną PKA
 - Orientacja na RK potwierdzona przez projekt nowych ES&G w 2013 r.
- Przygotowania do RPL

Europejskie Ramy Kwalifikacji

– dla uczenia się przez całe życie (1)

- Rekomendacja Parlamentu Europejskiego z 23 kwietnia 2008
 - 8 poziomów edukacji w ERK
 - Opisy wymagań w działach: wiedza, umiejętności i [inne] kompetencje
 - Spójność z ramami bolońskimi, nadrzędność ERK
- Zaawansowanie prac (październik 2013):
 - ok. 150 krajów świata bierze udział w projektach związanych z ramami
 - Różne drogi wprowadzania (patrz zaskakujące przykłady USA, Włoch)
 - Drugi priorytet edukacyjny KE (po LLL) od 2010 r.
 - stały monitoring postępów prac przez KE (EQF Advisory Group):
 - Przyjęcie 10 zasad referencji
 - 14 raportów referencyjnych przyjętych na AG do października 2013 (w tym PL)
 - Pozostałe raporty referencyjne zgłoszone - czekają na ocenę
 - Żaden kraj UE nie odrzucił wprowadzenia ram
 - Platforma cyfrowa EQF
- W roku 2013 zakończona rutynowa kontrola KE dotycząca wdrażania E/NQF
 - Wyniki pozytywne
 - Nowe zadania AB (non-formal and informal learning)

Polska Rama Kwalifikacji

- PRK dla uczenia się przez całe życie

Prace koncepcyjne:

- I etap: 2008 –2009 Zespół Ekspertów MEN (4.3.1. POKL)
 - Raport końcowy - główne idee PRK
- II etap: od 2011 projekt przeniesiony do Instytutu Badań Edukacyjnych (IBE) - pod kierownictwem dr A. Chłoń-Domińczak. Tam prace nad:
 - Wymaganiami dla 8 poziomów PRK
 - Kształtem legislacyjnym, w tym nad krajowym rejestrem kwalifikacji
 - Raportem referencyjnym i raportem samopotwierdzenia dla szkolnictwa wyższego
 - Słownikiem
 - Badania empiryczne kompetencji w wybranych sektorach (w tym nieformalnych)
 - Inne (podprojekt „Walidacja akademicka”)
 - Oraz konsultacje ze stakeholders (debata społeczna)

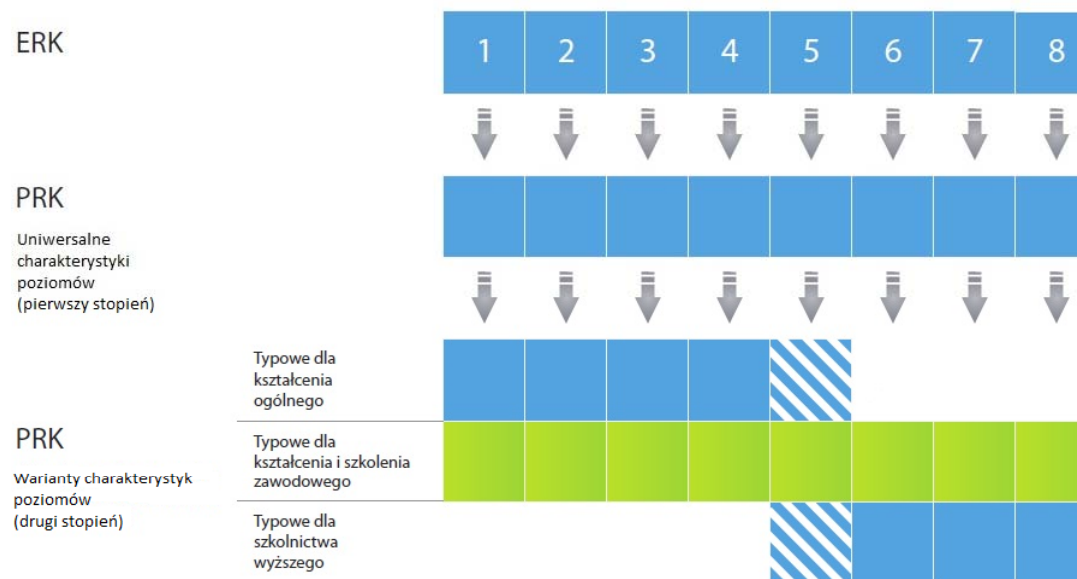
Prace wdrożeniowe

- W maju 2013 r. Komitet Sterujący PRK oraz Komitet Międzynarodowy RM zaakceptowały:
 - Raport referencyjny PRK
 - Raport samopotwierdzenia dla szkolnictwa wyższego
- 29 maja 2013 Polski Raport Referencyjny (i raport samopotwierdzenia) zaprezentowany na forum AG i przyjęty.
- Do grudnia 2013 wszystkie dokumenty referencyjne PL będą opublikowane na platformie cyfrowej EQF
- Nadal trwają prace IBE nad elementami wdrożenia PRK (rejestr, legislacja, korekty podstaw programowych, inne).
- Co powinno być zmienione w sektorze szkolnictwa wyższego?

Konstrukcja Polskiej Ramy Kwalifikacji – poziomy generyczności dla szkolnictwa wyższego

- Europejskie Ramy Kwalifikacji
- PRK – Polska Rama Kwalifikacji uniwersalna
- I jej rozwinięcia w sektory
 - Edukacji ogólnej
 - Edukacji i szkoleń zawodowych
 - Edukacji wyższej (tu studia doktoranckie)
- A w szkolnictwie wyższym dodatkowo:
 - Opisy efektów kształcenia dla obszarów kształcenia w szkolnictwie wyższym
 - Benchmarki w szkolnictwie wyższym

Konstrukcja Polskiej Ramy Kwalifikacji – poziomy generyczności

DESKRYPTORY UNIWERSALNE

Wiedza	Umiejętności	Kompetencje społeczne
<i>W dziedzinie uczenia się, twórczości lub w odniesieniu do działalności zawodowej</i> zna i rozumie:	<i>W dziedzinie uczenia się, twórczości lub w odniesieniu do działalności zawodowej</i> potrafi:	<i>W związku z dziedziną uczenia się, twórczości lub działalności zawodowej</i> jest gotów do:
Poziom 8 światowy dorobek naukowy i twórczy oraz wynikające z niego implikacje dla praktyki	dokonywać analizy i twórczej syntezy dorobku .. w celu identyfikowania i rozwiązywania problemów badawczych oraz związanych z działalnością innowacyjną i twórczą; tworzyć nowe elementy tego dorobku samodzielnie planować własny rozwój oraz inspirować rozwój innych osób uczestniczyć w wymianie doświadczeń i idei, także w środowisku międzynarodowym	niezależnego badania powiększającego istniejący dorobek naukowy i twórczy podejmowania wyzwań w sferze zawodowej i publicznej z uwzględnieniem: - ich etycznego wymiaru - odpowiedzialności za ich skutki oraz kształtowania wzorów właściwego postępowania w takich sytuacjach

Wymagania dla poziomu 8 PRK

WIEDZA

Deskryptor uniwersalny:

ZNA I ROZUMIE

światowy dorobek naukowy i twórczy oraz wynikające z niego implikacje dla praktyki

Wymagania dla poziomu 8 dla szkolnictwa wyższego (wersja robocza):

ZNA I ROZUMIE: (WERSJA ROBOCZA)

* światowy dorobek obejmujący:

- podstawy teoretyczne
- zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe

właściwe dla programu kształcenia

* znaczenie i rolę wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych, w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów

* metodologię prowadzenia badań naukowych

* ekonomiczne, prawne i inne istotne (relevant) uwarunkowania działalności badawczej

Wymagania dla poziomu 8 PRK

UMIEJĘTNOŚCI

POTRAFI: (WERSJA ROBOCZA)

dokonywać analizy i twórczej syntezy dorobku .. w celu identyfikowania i rozwiązywania problemów badawczych oraz związanych z działalnością innowacyjną i twórczą, a w szczególności:

- definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę badawczą,
- dokonywać twórczej interpretacji i integracji informacji uzyskanych z właściwie dobranych źródeł,
- oceniać przydatność, wybierać, rozwijać metody, techniki i narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować
- interpretować wyniki prowadzonych badań
- transferować wyniki prac badawczych do sfery gospodarczej i społecznej
- upowszechniać wyniki prac na forach i w publikacjach fachowych, a także w formach popularnych,
- posługiwać się językiem obcym w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym i zawodowym
- planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcie badawcze lub twórcze także w środowisku międzynarodowym
- samodzielnie planować własny rozwój oraz inspirować i organizować rozwój innych osób
- Prowadzić kształcenie/szkolenie z wykorzystaniem nowoczesnych metod i narzędzi

Wymagania dla poziomu 8 PRK

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

JEST GOTÓW DO: (WERSJA ROBOCZA)

- krytycznego podejścia do istniejącej wiedzy
- rozwijania dorobku reprezentowanej dziedziny
- odpowiedzialnego podejmowania ról i wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców, uczestniczenia i przewodzenia w działalności na rzecz interesu publicznego
- ochrony i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych, a w szczególności:
 - prowadzenia badań i wykorzystywania ich wyników w sposób rzetelny, niezależny i odpowiedzialny,
 - respektowania zasady publicznej własności wyników badań naukowych z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej,
 - wdrażania i rozwijania etyk zawodowych oraz wzorów właściwego postępowania w tych środowiskach
 - dostrzegania nowych dylematów etycznych i poszukiwania ich rozwiązań

Problemy związane z interpretacją zapisów PRK dla 8 poziomu

- Co „generycznie” odróżnia poziom studiów doktoranckich od mgr (poza stopniowaniem cech)?
 - intuicja: tworzenie „nowego” – ale czego?
- Jak sobie poradzić z kompetencjami „miękkimi” w rodzaju: krytycyzm, troska o etos, gotowość do podjęcia ról społecznych, etc
 - Trudno o odpowiedź ogólną
 - Dobre praktyki?
- inne

Polska Rama Kwalifikacji – do czego zobowiązuje uczelnie jeśli idzie o studia doktoranckie?

- Posadowienie studiów doktoranckich na 8 poziomie Europejskich i Krajowych Ram Kwalifikacji oznacza:
 - Odmienność „generyczną” od stopnia poprzedzającego (7 – studia magisterskie)
 - Zawarcia w programach wymagań dla poziomu 8 PRK w sektorze szkolnictwa wyższego. Na razie nie ma aktów prawnych.
 - Ale w raporcie referencyjnym podane deskryptory uniwersalne także dla poziomu 8.
 - Konieczność włączenia interesariuszy do prac nad programami
 - Poddanie się ocenie PKA

Jednakże te wymagania (poza bardzo ogólnymi deskryptorami) nie ingerują w formowanie cech absolwenta oraz programów studiów doktoranckich.

To pozostaje w sferze autonomii uczelni!

PRK a szkolnictwo wyższe

Co powinno być zmienione w sektorze szkolnictwa wyższego po wprowadzeniu PRK?

- Wprowadzenie numerów poziomów na dyplomy
- Zmiana języka Suplementu do Dyplomu
- analiza zgodności wymagań obszarowych (poziomy 6-7) z wymaganiami dla całego szkolnictwa wyższego oraz deskryptorami uniwersalnymi PRK
 - w znacznej mierze zgodne, nie grozi rewolucja
- RPL
- Zaprojektowanie poziomu 5
- Uzgodnienie z Rejestrem Kwalifikacji zadań uczelni w zakresie certyfikacji kwalifikacji zawodowych na poziomach 6-8
- inne

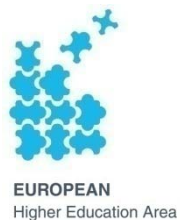
Przedstawione tu idee są oparte m.in. na doświadczeniach autorki zdobytych w trakcie prac i dyskusji prowadzonych przez Zespół Ekspertów Bolońskich, EQF Advisory Group i innych.

Szczególnie inspirujące dla ostatecznego kształtu prezentacji okazały się materiały, wystąpienia i komentarze prof. Andrzeja Kraśniewskiego, dr Agnieszki Chłoń-Domińczak oraz dr Tomasza Saryusza-Wolskiego. Stanowią one częściową lub całkowitą treść niektórych prezentowanych tu przezroczy.

Dziękuję za uwagę!

echmie@sgh.waw.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

